

ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΓΙΟΒΑΝΝΙ ΛΟΡΕΤΑΝΟ ΖΟΦΦ

ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ...

ΚΕΙ κάτω στη Σαχάρα, στη σκληρή, την άγρια, άφελόσημη έρημο, που έχει μάκρος δύο χιλιάδες χιλιόμετρα και πλάτος άλλα χίλια, εκεί που δεν ρουάει ποτέ η αέρα και που μόνον ο Σιμούν, ο πυρομένος και φλογερός καιεί τα πάντα και τ' αφανίζει, έχει περνούνε κάθε τόσο τα καραβάνια των έμπορων που ή έλπιδα του κέρδους, τους κάνει ν' άφηγούνε τους κινδύνους.

Ένα τέτοιο καραβάνι περνούνε κάποτε την έρημο. Βιάζει μέρες διόλκησης γρήγορα - γρήγορα, για να προλάβη να βγη απ' τη Σαχάρα πριν τω περσίτωση ο Σιμούν. Είχε κάνει καμιά πεντακοσάρια χιλιόμετρα και τού έμειναν άλλα τόσα για να βγη απ' την έρημο.

Την ώρα που βασιλευε ο ήλιος τού καραβάνι σταμάτησε. έτι τέλους, κι έστρεψε τις πρόχειρες σπηλιές του. Οι καμυλιέρες κι' οι έμποροι που τ' άποτελοσαν, μοίρασαν μεταξύ την λίγη ποσότητα νερού, που τούς είχε άπομεινει και κάθισαν να δευτηρουν. Όταν τελειωσαν τού φαγητό τους, οι έμποροι όρισαν μεταξύ τους τις τρεις βάρδιες, που ή' άρχυλονόσαν με την σειρά, κοντά στά έμπορεύματα, κι' έπειτα, έμποροι και καμυλιέρες πλγίρισαν να κοιμηθούν άρνηοντας την πρώτη βάρδεια ζύπνια.

Μαζύ με τού καραβάνι έκεινο ταξιδιαν ένας γέρος και μιá κόρη που δέν ήταν ούτε έμποροι ούτε καμυλιέρες. Ο γέρος ήταν πατέρας της κόρης, έχοζόντουσαν απ' τού Άλγέριο και πήγαν στην κάτω Αφρική να βρούνε τον άρραβαριστικό της.

Έστρεψαν κι' αυτοί τήν σση- νούλα τους λίγο παράμερα απ' τού άλλο καραβάνι, κι' ο γέρος, που ή' όλη τήν μακρυά και κάτασχη γενειάδα του φαινόταν άρκετά ρομαλέος, έροίξε ταίνι στό άλογο του και στην γκαμπίλα της κόρης του, έκανε ένα γύρο με τού τουφέκι στό χέρι κι' έπειτα μπήκε στη σπηλή και κάθισαν να φάη μαζί με την κόρη του. Όταν τελειώσαν τού φαγητό, έστρωσαν όσο μπορούσαν αναταυτικότερα για τήν κόρη του και πλάμισαν κι' ο ίδιος δίπλα της, με την παλάμη του για μισλίλορι.

Η νύχτα πέρασε ήσυχη. Μόλι άρχισε να χαράζει, ο γέρος Άλχιμπ σηκώθηκε και κάτταξε να δη άν τού καραβάνι έτοιμαζόταν για φευγάλα. Δέν ελδε όμως πουθενά τού καραβάνι. Είχε γίνει άφαντο. Ούλγες κανείς πώς είχε άνοίξη ή γή και τού καράτιε.

— Ζαίρα, Ζαίρα ! φώναζε. Σήκω, παιδί μου, γρήγορα νι φργουμε, γιατί είματε μόνοι. Τού καραβάνι έβργε. Φαίνεται πως έρχεται ο Σιμούν.

Η κόρη πετάχθηκε όρθια κι' ο γέρος με γρήγορες κινήσεις συμπάζεψε τά σκεπασμένα, έβσε τήν σπηλή, τά φρότισε δια στην γκαμπίλα κι' άνέβρασε σ' αυτή και τήν κόρη του. Έπειτα σέλλωσε τ' άλογο του, καθιλιέθηκε και ξεκίνησαν. Βάδισαν ώρα πολλή, όσο μπορούσαν γοηγορότερα.

Τέλος σέ κάποια ώρα είδαν τήν άμμο ν' αναταράζεται σέ κύματα μικρά κι' έπειτα μεγαλείτερα.

— Ο Σιμούν ! Έρχεται ο Σιμούν ! φώναζε ο γέρος. Κέντησε κι' ο ίδιος τ' άλογο του, με όταν προχώρησε κάμποσα χιλιόμετρα, καθώς γύρισε να κιάτξει πίσω του, σέ κάποια στιγμή, είδε πως ή κόρη δέν τον άκολούθησε. Γύρισε τότε τ' άλογο του προς τά πίσω κι' άρχισε να καλπάζη σάν τρελλός. Μετά τριών χιλιόμετρων δρόμο είδε τήν γκαμπίλα να προχωρή σιγά-σιγά. Η Ζαίρα ήταν γαντζωμένη έναντι της άλλα λιποθυμισμένη.

— Ζαίρα ! Ζαίρα, παιδί μου ! Τι έπαθες ; φώναζε τρελλός από άγονία, ο γέρος Άλχιμπ.

Έβγαλε ύστερα τήν φλάσκα του, έσταξε λίγο νερό στό στόμα της κόρης του και τήν έκανε να συνέλθη.

— Τι έβγες Ζαίρα ; της είπε.

— Πατέρα, τού άποκρίθηκε εκείνη, με άπειρη θλίψη στά μάτια της, νοούθω πως δέ θα γλυτώσουμε. Θά πεθάνουμε έδω στην έρημο.

— Όχι, παιδί μου.

Θά γλυτώσουμε, είπε ζωηρά εκείνος.

Τού ύψους του όμως έδειξε πως δέν είχε ούτ' αυτός πεποιθήσι σ' εκείνο πούλεγε. Έβλεπε τούς ο Σιμούν τούς πλησίαζε δλοένα περισοότερο. Τά κύματα της άμμου φαινότανουν τώρα σάν να φερούνη γιζαν ε'άνω στον άέρα. Όστόσο πήρε τήν Ζαίρα έναντι σ' άλγύ του, και στηθούνας τού ζώο άλύτητα. Άλλά δέν πρόφτασαν να καλπάζουν ούτε ένα χιλιόμετρο κι' ο Σιμούν τούς έφτασε.

Τά κύματα της άμμου τούς μαστίγωναν κιάκονιτρα και τούς έμπόδιζαν τήν άνατοή. Η ζέστη ήταν άβάσταχτη.

Ο Άλχιμπ κατέβηκε μαζί με τήν Ζαίρα από τ' άλογο, τήν έξάπλωσε και τ' ήγει και οίχθησε κι' έκείνος από πάνω της, σκεπαζόντάς τήν με τού σώμα του.

— Πατέρα, πύγε, τού είπε τότε ή νέα, φέρε, προσπάθησε να φτάσει τού καραβάνι. Και όταν φτάσης εκεί που μένει ο άντρας μου να τού πής...

— Σώπα, κόρη μου, σώτα ! τήν διέκοψε ο πατέρας της. Κύταξε... Μού φαίνεται πως ο άντρας λγιστεται.

— Έκεινη τήν στιγμή όμως ένα κύμα άμμου, σάν νάθελε να τέν διαφύξη, τόν μαστίγωνε κατάνοιτρα και τού βούλωσε τού στόμα.

Η κόρη που τήν προστάτευε τού σώμα τού πατέρα της έξακολούθησε να τού λήη, με τόν ίδιο τόνο :

— Όταν φτάσης, πατέρα, στον άντρα μου, να τού πής τού στερόν μου χαρακτηρισμό... Παράκαλέσε τον να με θυμάται... Ά, γιατί δέν θέλησε να μείνη κοντά μου... Γιατί να φύγη τόσο μακριά, ζητώντας πλ' ήτη σέ έξενε γήρας... Θά ζούσαμε φρογοί για, άλλα έβγαστοι κι' εντιγνημένοι. Νά τού πής, πατέρα, πως δέν έπαυα να τόν άγαπώ ός τήν τελευταία μου στιγμή... Άς μη λυπηθώ για τόν θάνατό μου. Άς ξαναπαντρευθώ κι' άς ζήση με άλλη γυναίκα ευτοχημέως. Κι' εσύ, πατέρα, να τήν αγαπάς τήν δευτερη γυναίκα του... Άχ !... Όταν ήμουν μικρή βρέτα τακτικά στον άντρα μου πως θά πέθαναν νέα. Και να πού τά όνειρά μου εκείνα έπαληθεύουν. Μην κλάεις, πατέρα μου !... Ο Θεός θά σέ βοηθήση... Έχω πεποιθήσι πως δέν θά σ' εγκαταλείψη μέσ' στην έρημο... Άχ ! Λίγο νερό... Λίγο νερό... Σβόνοι !... Πεθαίνω !...

Ο γέρος τήν άρπασε έαυτομένη ήκει στην άμμο κι' έβρωξε κοντά σ' άλογο του να πάση τήν φλάκα με λίγο νερό που είχε άπομεινει. Όταν ξαναγύρισε ύψος τήν βρήκε πάλι λιποθυμισμένη. Κού τ' άμμο τής άρπου γίνοντουσαν δλοένα δυνατώτερα.

Τήν άρταξε τότε στην άγκαλιά του και τήν μετέφερε ός τήν γκαμπίλα, που στεκόταν μαυεμένη δίπλα στό άλογο. Καθιλιέθηκε σ' αυτή κρατώντας τήν κόρη του στην άγκαλιά του και ή έντησε τού ζώο με όλη του τή δύναμη. Η γκαμπίλα άρχισε να καλπάζη.

— Θεέ μου ! ψιθύρισε ο γέρος, οίχνοντας βλέμματα ίκαστά στον οφρανό, λυτήσου με, γλυτώσε με από αυτή τή συμφορά.

Η γκαμπίλα έξακολουθούσε να καλπάζη. Τά κύματα της άμμου άραίοναν. Η Ζαίρα όμως έξακολουθούσε να εινε λιποθυμισμένη.

Έξαφνα ο γέρος Άλχιμπ διέκρινε ένα σκοτεινό ύψωμα, στό βάθος τού οριζόντου.

— Ζαίρα ! φώναζε, βλέπω μιá δασι εκεί κάτω...

Ένας στενωγιστός βήγες απ' τά χείλη της κόρης.

Έπειτα από κάμποσην ώρα, ή νέα άνοίξε τά μάτια της και φώτησε τόν πατέρα της :

— Πατέρα, εινε μικρά ή δασις ;

— Σέ λίγο θά φτάσουμε, παιδί μου, σ' ευχαριστώ !

— Ά, μητέρα... μητέρα... μητέρα... !

— Τι σημαίνουν τά λόγια σου αυτά, κόρη μου ;

Τήν ώρα που ήμουν λιποθυμισμένη, πατέρα, είδα τήν μαζαρίτσα τήν μητέρα μου, τήν παρακάλεσα να φροντίση να σπυξή εσύ, μου τού ύποσπέρησε και κράτησε τού λόγο της... Ά, πατέρα, δέν άντχοι πειά. Θά έμνηχισώ...

— Κουράγιο, κόρη μου ! Σέ λίγο φτάνουμε στην δασι...

Έκίνη τήν στιγμή ή γκαμπίλα άποκαμωμένη έπαψε να καλπάζη. Ο γέρος Άλχιμπ έσκυψε, τήν εκάιδεψε στον λαμπό και άρχισε να τής μιλάη. Τού ζώο σάν να έννοιους τ' έζητούσε, έκανε μιá προσάθεια άκούη και προχώρησε. Έπειτα από λίγην ώρα έφτασαν στην δασι.

— Φτάσαμε, Ζαίρα, φώναζε χαρούμενα ο γέρος.

Η κόρη του όμως ψιθύρισε θλιβερά :

— Θεέ μου, σ' ευχαριστώ !... Θά ταφώ επί τέλους σ' ένα μνη-

Ο γέρος έκανε ένα γύρο με τού τουφέκι στό χέρι.

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΒΙΕΡΖ

Η ΦΩΤΙΑ!

‘Η άναγγελίες των πρώτων καταστροφών που ελγε ύποστή ή γαλλικός στρατός στή σύνορα, έκαναν τις έλλπίδες που ελγε ή δασοφύλακας Μπριέρ για ή νίκη νά σβύσουν μία-μία. ‘Ωστόσο δέν τολμούσε άκόμα νά φαντασθή πώς ή ήττα ήταν όριστική.

Δέν μπορούσε, βλέπετε, νά φαντασθή πώς σέ λίγο οί προελαύνοντες συνεχώς Πρόσοοι θά κυρίωναν και τό χωριό στό όποιον κατοικούσε, όπως ελχαν κυριεύση τόσα άλλα χωριά και πόλεις... Καί τρομερές άνησυχίες τόν ελχαν κυριεύση καθώς έκανε τις σκέψεις αυτές, έκείνο τό άπόγευμα, μέσα στη μεγάλη κόμαρη του σπιτιού του. Καί ένώ σκεφτόταν, κίτταζε διαρκώς τά παλιά έπιπλα και τάλλα άντικείμενα που στόλιζαν την κάμαρη. Τό μεγάλο δρύινο τραπέζι που χρησίμευε γιά τις οικογενειακές συγκεντρώσεις τις ήμέρες των έπισημων γιορτών, τό μεγάλο κρεβάτι όπου ελχαν πεθάνη ή μητέρα του και ή γυναίκα του, την κούνια όπου ό γιός του, ό Γιάκωβος του, ελχε κοιμηθή τις πρώτες του νύχτες..

Δεκάξη χρόνια θάγαν περάσει άπό τότε. ‘Ο Γιάκωβος ήταν πιά παλληκάρι... Καί όμως, ή κούνια αυτή ελχε μείνη ίδια κι’ άνάλλαγι... Κάθε μέρα ό γέρω δασοφύλακας την αγούριζε μόνος του, ταχτοποιώντας την κουβέρτα και τά σεντόνια, και διορθώνοντας μέ ιερή συγκίνηση τους ρθς φινόγκους, τους όποιους μέ τόση μητρική φροντίδα ελχε δέσι! σ’ αυτή ή μακαρίτισσα γυναίκα του...

‘Ο Μπριέρ έννοιωθε έννα μεγάλο σφίξιμο στην καρδιά... Συλλογιζόταν πώς όλα αυτά τάγαπημένα πράγματα, που έλκειαν έννα κομμάτι άπό την ψυχή του, θά γινόντουσαν σέ λίγο λεία τών κατακτητών.

‘Ωστόσο μά τελευταία έλλπίδα τόν συγκρατούσε άκόμη: ή έλλπίδα πώς τά γαλλικά στρατεύματα θά κατήγαγαν ξαφνικά και-μιά μεγάλη, υπέρλαμψη νίκη.

Πρό όλίγου ελγε στείλη τόν Γιάκωβο νά τού φέρη τά τελευταία νέα.

‘Αν μάθαινε όμως ότι τά γαλλικά στρατεύματα ελχαν και πάλιν νικήσή...Έ. τότε πιά...Μά δέν τολμούσε ούτε στήν ίδιο τόν ένάυτο του νά όμολογήση τι θά έκανε τότε...

***

‘Έξαφνα, ή πόρτα άνοιξε. Μέσ στην κάμαρη, μίληε ένας νέος ρωμάλδος που φαινόταν τρομερά χλομός. — Λοιπόν; Τι νέα φέρνεις, τόν ρώτησε άμέσως μέ άγωνία ό δασοφύλακας.

— ‘Η έμπροσθοφυλακή τών Ουλλάνων έφτασε στή περίχωρα...άπάντηση μέ όδύν ή νέος. Οί συγχωριανοί μας φεύγουν κιάσας όπό τό χωριό κλαίγοντας...

‘Ο Μπριέρ τινάχθηκε και πιάνοντάς τον άπό τό χέρι τόν ρώτησε πάλι:

— Έίσαι βέβαιος γι’ αυτό που μου λές; ‘Ιάκωβε; — Μοϋ τό άγγέλιε ό κ. Ματιέ, ό διευθυντής τού ταχυδρομείου.

‘Ο δασοφύλακας έμεινε γιά λίγο συλλογιμένος. ‘Έτσι πέρασαν μερικά λεπτά βαθείας σιωπής.

— ‘Ακουσε, παιδί μου...ελπεν έξαφνα ό Μπριέρ μέ άλλαγήνη τη φωνή του. ‘Ως τά σήμερα περάσαμε τη ζωή μας μέσα σ’ αυτό τό σπίτι, όπου έζησαν κι’ όπου πεθάναν όλοι οί δικοί μας...‘Ιάκωβε παιδί μου, υπήρξαν στιγμές όπου φρόνηκα αύστηρός άπέναντί σου...Τό έκανα όμως αυτό γιά τό καλό σου και γι’ αυτό άκόμη δέν σου φεράνωσθα ποτέ όλο τό βάθος της άγάπης μου... Πρέπει όμως νά όμολογήσης ότι δέν υπήρξα κακός πατέρας...

— Κι’ ένώ, πατέρα μου, άπάντησε μέ συγκίνηση ό νέος, φρόντισα πάντοτε νά σέ υπακούω, και δέν πιστεύω νά σέ δυσαρτέστησα πολλές φορές. ‘Αλλά...και ή φωνή τού νέου έστρεψε λίγο, καθώς έ-πρόφερε τά λόγια αυτά, άλλα γιάτι, πατέρα, μοϋ τά λές όλα αυτά! ;...

— Γιατί έφτασε ή στιγμή όπου ή ζωή μας θάλλάξη. Γιατί έφτασε ή στιγμή όπου θά χροιασθή νά διπλοσθή; μέ όλο σου τό θάρρος...Αύριο, άπόψε ίσως, ό γερμανικός στρατός θά μηί μέσ’ στό

μα, όπως όλοι οι άνθρωποι. Δέν θά μείνω επάνω στην άμμο, νά μέ φάνε τά χοράκια...

— Τι λόγια είν’ αυτά που λές, Ζαίρα; Σωθήκαμε. — Πατέρα, άπέχει πολύ άκόμη τό μέρος όπου μένει ό άνδρας μου;

— ‘Αν ξεκινήσουμε αύριο τό πρωί άπό δώ θά φτάσουμε έκεί τό βράδυ.

— Τότε θά μπορούει κάπου-κάπου νά οχόσαστε ως έδω, νά κάθεστε και νά μοϋ μιλάτε επάνω τόν τάφο μου.

‘Έγειρε δύτερα άπαλά τό κεφάλι της στό στήθος τού πατέρα της και ξεψύχησε ήρεμα, σάν πουλάκι...

χωριό μας και θά παραβιάση τό σπίτι μας...‘Ολα αυτά τά πράγματα που μέσ περιστοιχίζονταν και που τά θεωρούμε τόσα ιερά, θά πέσουν στή χείρα τών έχθρών της πατρίδας μας...Στόν πόλεμο δέν σβέβαια ό νικήτης τίποτε κι’ οί Γερμανοί μέ τις βαρείες μπότες τους θά σπάσουν την πόρτα μας, θά θρημματίσουν τά έπιπλά μας... — ‘Ω...Έλνε δυνατόν αυτό ;...έπρόφερε αγά ό ‘Ιάκωβος, ένώ τά μάτια του τά σκέπαζε έννα σύννεφο θλίψεως. — Αυτός ελνε ό θλιβερός νόμος τού πολέμου, παιδί μου... — Μ’ αυτό δέν μπορεί νά γίνη...Κι’ ούτε πρέπει νά γίνη... Τότε ό δασοφύλακας, χαμογελώντας παρ’ότι, τού άπάντησε: — ‘Οχι, παιδί μου, ήσύχασε !...Αυτό δέν θά γίνη...Δέν θά γίνη ποτέ...

***

Μέ άργά βήματα, ό Μπριέρ διευθύθηκε στό παλιό καρδένιο έρμάρι και τό άνοιξε. ‘Έβγαλε άπό μέσα έννα σορό πράγματα: τά παλιά φορεμάτα γυναίκα, νταντέλλες, κορδέλλες...

— Τ’ άναγνωρίζεις αυτά; έρώτησε τό γιό του. Τά μάτια τού νέου γέμισαν δάκρυα, καθώς ελθε τά φορεμάτα της μητέρας του, που ελχε πεθάνει όταν αυτός ήταν άνόμη στην κούνια.

‘Ο Μπριέρ έρριξε μιά τρυφερή ματιά σ’ όλα τά σκόρπια αυτά άντικείμενα.

— ‘Ω, αυτό θά τό πάρω μαζί μου! φώναξε σέ λίγο ξαφνικά, όρμώντας και άρπάζοντας έννα λευκό ύφασμα...

‘Ηταν ό γαμήλιος πέπλος της γυναίκας του, ό μεγάλος αυτός πέπλος, τόν όποιον αυτός της ελχε άγοράσει, όταν ήταν άκόμη άρρωθωσισμένη.Γιά μιά στιγμή πέρασε άπό έμπρός του όλη αυτή ή σκηνή...Τι έντυχιόμενα χρόνια που ήσαν τότε !...‘Ετωχιά ‘Ιωάννα !...

‘Ο Μπριέρ, καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια, ξανάγνε κίτριος τού ένάυτου του...Δέν ήταν τώρα κατάλληλη ή περίστασις γιά νά ξαναθυμηθή τά παλιά. ‘Εοκίπωσε μηχανικά τά δάκρυα πο έλχαν πλημμυρίση τά μάτια του, και μέ άποτομεις κινήσεις, έδώρισε όλα αυτά τά παλιά πράματα πάνω στό κρεβάτι.

— ‘Ιάκωβε, έίπε κατόπιν στό γιό του, δώσε μου τό τουφέκι μου.

— ‘Αμέσως τό παλληκάρι ξεκρέμασε τό όπλο άπό τόν τοίχο και τού τό έδωσε.

— Πού πρόκειται νά πάμε, πατέρα; έ-ρώτησε.

‘Ο πληθυντικός αυτός, έρριξε τόν δασοφύλακα σέ συλλογή. Σκεφτόταν άν ελχε τό δικαίωμα νά παρασέρη μαζί του, στη νέα ζωή που άνοιγόταν τώρα εμπρός του, τόν γιό του.

‘Ο ‘Ιάκωβος κατάλαβε την άγωνία τού πατέρα του.

— Θάρθω μαζί σου... τού ελπε χαιδευτικά.

Τότε ό γέρω δασοφύλακας προχώρησε πρής τη πόρτα.

— Ξέρεις που πηγαίνουμε; έιπε μέ φωνή πηγιμένη.

Πηγαίνουμε στή δάση, στις λαγκαδιές. Έκει θά κατοικήσει στό έξής, παιδί μου...Μαζύ μέ τους δικούς μας, τους στρατιώτες μας, τάδερα μας...

‘Ο νέος δέν άπάντησε τίποτα. Σιωπηλά, άκολουθώντας τόν πατέρα του, βγήκε άπό τό σπίτι.

— Στ’όσου, τού ελπεν άπότομα αυτός. Τό έργον μου δέν έτελειώσε άκόμη...

‘Η μορφή του ελχε πάρη τώρα μάν έκφρασιν μεγαλείου. Μέ άργες κινήσεις έβαλε φωτιά σ’ έννα κλαρί δένδρου. Δείχνοντας κατόπιν τό σπίτι πρής τό γιό του, τού ελπε:

— Έμπρός...Βάλε φωτιά, παιδί μου...Βάλε φωτιά γιά νά γίνον όλα σάχτη, νά σκοπιστούν στους τέσσερες άνέμους...Βάλε φωτιά...Οί Γερμανοί δέν πρέπει νά πάρουν τίποτα άπό τις άναμνήσεις μας...Έμπρός !...Βάλε φωτιά !...

‘Ο ‘Ιάκωβος πήρε την λαμπάδα και προχώρησε πρής τό σπίτι. Τό τρομερόν έργον άρχισε.

***

Σέ λίγο, μιά πελώρια φλόγα ύψονόταν άπό τό μέρος όπου βρισκόταν τό σπίτι τού γέρω Μπριέρ, τού δασοφύλακα. Γύρω άπό τη φωτιά άρχισαν νά μαζεύονταν διάφορες σκέες...‘Ησαν οί Γερμανοί οί όποιοι ελχαν μηί έν τώ μεταξύ στό χωριό...‘Ο ‘Ιάκωβος ελχε και την άλήθεια...

‘Ο δασοφύλακας μέ τόν γιό του όμως ήσαν μακριά. Δίχως έλλπίδα πιά, προχωρούσαν άργά, σάν νά κουβαλούσαν έννα πτώμα μέσ στην ψυχή τους—τις νεκρικές έλλπίδες τους—πρής τις άγριες λαγκαδιές...

Οί συγχωριανοί μας φεύγουν άπ’ τό χωριό κλαίγοντας...

